

Huygens
Museum

Jaarverslag
2025

Inhoud

- 1 Voorwoord
- 2 Het Huygens Museum.
Geschiedenis, kunst en wetenschap
- 3 Tentoonstellingen
- 4 Evenementen
- 5 Collectie
- 6 Publiek en educatie
- 7 Commerciële zaken
- 8 Marketing en communicatie
- 9 Mensen en organisatie
- 10 Financieel jaarverslag

1 Voorwoord

Na enkele jaren waarin we ons organisatorisch in een overgangsfase bevonden, vormde 2025 de lakmoesproef voor de weerbaarheid en veerkracht van het Huygens Museum. Terwijl meerdere vernieuwingen ingang vonden, werd de bestuurswissel een pittige horde voor de organisatie. Met een zeer gemotiveerd nieuw bestuur stonden we in de zomer van 2025 aan de start van een nieuwe fase. We ondervonden veel bijval en nuttige aanvullingen voor onze plannen tijdens vrijwilligersbijeenkomsten. En de realisatie van enkele grote projecten gaf ons de steun in de rug die nodig was. U leest erover in dit jaarverslag. Tenslotte gaven de erkenning van de gemeente Leidschendam-Voorburg, steun van externe fondsen en een motiverende *audit* ons het vertrouwen op de goede weg te zitten.

In december tekenden we een convenant met de gemeente Leidschendam-Voorburg. Een meerjarige subsidieovereenkomst waarin de samenwerking tussen het museum en lokale overheid werd bestendigd. Nieuwe afspraken over de doelstellingen, de positie ten opzichte van de Vereniging Hofwijck en de financiële basis geven beide partijen een vergezicht, waarbij verdere professionalisering en verankering in de gemeenschap centraal staan. De bezoekcijfers bevestigden onze ambitie in 2025 nog niet. We ontvingen dit jaar ca. 12.800 bezoekers, zo'n 10% minder dan in 2024. We realiseerden ons vorig jaar al dat de toenmalige bovenmatige groei van 20% eenmalig was. Al lukte het wel om het aantal schoolkinderen dat het museum bezocht te laten stijgen van ca. 1.650 in 2024 naar 1.700 in 2025. Als we daar de herhaalbezoeken van de moestuinklas bij op mogen tellen, hebben we meer dan 2.000 schoolkinderen verwelkomd dit jaar! En

voor het algemeen bezoek zien we nog steeds een stijging ten opzichte van 2023 – die lijn willen we in het komende jaar doorzetten.

Ons museum is geregistreerd als een 'erkend museum'. Wij voldoen aan de eisen die de Museumvereniging aan de branche stelt. Ten aanzien van codes over goed werkgeverschap en de wijze van samenwerken, op het gebied van bestuur, collectiebeheer, veiligheid en meer. Om deze erkenning up-to-date te houden bezoeken medewerkers van het Bureau Museumregistratie regelmatig de musea. Dit jaar waren wij aan de beurt. We hebben het vooral ervaren als een kans om op onze eigen processen te reflecteren, met de hulp van museumprofessionals. Hiervan zullen we de komende jaren zeker profiteren.

Hofwijck heeft een unieke tuin. In de competitie om de VriendenLoterij-Kasteelprijs 2025 kreeg onze buitenplaats een eervolle vermelding, de aanmoedigingsprijs voor de tuin *met het meest bijzondere verhaal*. Onze hortulanus en alle tuinvrijwilligers kunnen trots zijn op deze erkenning. Zij zorgen er met groot enthousiasme voor, dat het groen er uitstekend bij ligt. Om te proosten op dit succes lieten we dit jaar voor het eerst de rijke oogst van de appelboomgaard bottelen. Een heerlijk friszuur sapje onder de ludieke titel *Pers uit de Tuin*. Ook is er ruimte vrijgemaakt gemaakt voor de nieuwe generatie: vanaf dit jaar tuiniert er jaarlijks een schoolklas uit Voorburg. Daarmee krijgen kinderen de kans om te ontdekken hoe het is om met de handen in de aarde te werken en genieten wij van de sterke verbinding met onze directe omgeving. Want iedereen is welkom in het museum.

Tim Zeedijk, Directeur &
Ad Leerintveld, Voorzitter Stichting Huygens Museum
mei 2026

2 Het Huygens Museum. Geschiedenis, kunst en wetenschap

Het museum heeft twee locaties in Voorburg: de iconische buitenplaats Hofwijck en het karakteristieke Notarishuis. We zijn een culturele partner voor velen in de regio en een thuisbasis voor zo'n 130 actieve vrijwilligers.

Missie

Twee historische locaties in het centrum van Voorburg zijn de bestemming van een gevarieerd museumpubliek, dat geniet van een veelzijdig en kwalitatief hoogwaardig cultureel aanbod aan tentoonstellingen en evenementen.

We bieden onze bezoekers een ontmoeting met de boeiende wereld van 2000 jaar geleden tot aan het heden, van de Romeinen, de kunst en de wetenschap van de familie Huygens in de zeventiende eeuw, de moderne, negentiende-eeuwse wereld van de vrijgevochten prinses Marianne tot aan de muziek- en beeldcultuur van de twintigste eeuw.

Motto

Geschiedenis, Kunst en Wetenschap

Constantijn en Christiaan Huygens zijn de zeventiende-eeuwse naamgevers van het museum. Zij waren geleerden, wetenschappers en kunstenaars. Wij kijken naar het verleden en leren daarvan, bewonderen kunst en laten ons erdoor verleiden. Wij zijn nieuwsgierig naar wetenschappelijke feiten, nieuwe ontdekkingen en innovatie.

Kernwaarden

Gastvrij en Nieuwsgierig

Het Huygens Museum biedt een ontmoetingsplek voor iedereen die wil leren, bewonderen en ervaren. Ook voor mensen die van de tuin willen genieten en meer willen weten over de planten die daar groeien. We staan klaar voor een breed publiek om behoefte aan kennis en beleving mogelijk te maken.

Uniek en Authentiek

Hofwijck is een unicum in de wereld, met een tuin gevormd naar het menselijk lichaam. Het gebouw biedt een zeldzame inkijk in een zeventiende-eeuws buitenverblijf. Forum Hadriani was 1800 jaar geleden een van de eerste steden in Nederland en de permanente tentoonstelling daarover geeft een fascinerende blik op de klassieke Oudheid in Nederland. Alle tentoonstellingen en evenementen rondom deze en heel veel andere onderwerpen in het Huygens Museum zijn alleen in Voorburg te beleven.

Kwaliteit

Het Huygens Museum gaat voor het beste. Onze partners weten dat en spannen zich maximaal in om het publiek een fijne ervaring te bezorgen. De evenementen zijn verzorgd en toegankelijk, tentoonstellingen geven de best mogelijke ervaring om te kunnen genieten van huis, tuin en collectie. Het behoud van het erfgoed staat hoog in ons vaandel. We handelen vanuit de principes van duurzaam ondernemen, met oog voor mens, milieu en maatschappelijke waarde.

Samen en Toegankelijk

Zonder de inzet van enthousiaste vrijwilligers zou het Huygens Museum niet bestaan. Samen staan we klaar voor onze bezoekers en bouwen we aan een museum dat verbonden is met de omgeving. Een groot netwerk van partners en betrokken ondernemers maakt dat we een gevarieerd, open en toegankelijk aanbod kunnen presenteren, met voor elk wat wils.

3 Tentoonstellingen

De vaste presentatie op Hofwijck over Constantijn en Christiaan Huygens, en in het Notarishuis met aandacht voor de lokale geschiedenis, prinses Marianne en de Romeinse wortels van de stad, vormen een belangrijk ankerpunt voor ons publiek. Dit jaar is het gelukt om de ambitie van een reguliere cyclus van drie tentoonstellingen per locatie te realiseren, waarbij de aandacht over het brede palet van het museum wordt verdeeld.

Papieren vrienden: de boekenschat van Constantijn Huygens

(Hofwijck, 25 oktober 2024 t/m 30 maart 2025)

Deze tentoonstelling presenteerde een keuze uit Constantijn Huygens' boekenverzameling. Bezoekers konden 16 boeken bewonderen waarin Huygens eigenhandig zijn motto "Constanter" (Standvastig) schreef.

Blikvanger was een nieuwe aanwinst die mogelijk werd gemaakt door de Stichting Vrienden Huygensmuseum Hofwijck: een boekje, niet groter dan een smartphone, met op het voorblad het door Huygens getekende motto. De Franse auteur Estienne Tabourot (1549-1590) noemde zijn eigenaardige publicatie uit 1583 *Les Bigarrures du Seigneur Des Accordez*, dat zoiets betekent als *Het bonte mengselwerk van de Heer der Samenklanken*.

De verhalen achter de boeken werden vakkundig gereconstrueerd door gastconservator dr. Ad Leerintveld, historisch letterkundige en boekhistoricus.

Vers uit de tuin. Constantijn Huygens over mens, tuin en natuur

(Hofwijck, 3 april 2025 t/m 26 oktober 2025)

Deze tentoonstelling omvatte maar liefst vier deelprojecten: een tentoonstelling, een in opdracht van het museum gemaakte fotoserie, een (her)uitgave van de monografie over de buitenplaats én de introductie van ons schooltuinenproject.

In samenwerking met de Universiteit Gent onderzocht het Huygens Museum de zeventiende-eeuwse tuincultuur en de ideeën over tuin, natuur en landschap. Het bekendste Nederlandstalige tuingedicht *Vitaulium Hofwijck* (1653) van Constantijn Huygens vormde het vertrekpunt van de tentoonstelling. Maar vóór Huygens was het Peterus Hondius die in 1621 in zijn werk *De Moufe-schans* dichtte over alles wat er te beleven valt in die tuin: van maaltijden met groenten van eigen bodem, tot de kweek van zeldzame bloemen. Op de eerste verdieping van Hofwijck toonden we de originele exemplaren van dit werk in combinatie met andere boeken. De gastconservatoren waren Prof. Dr. Kornee van der Haven en promovenda Caroline Baetens. Voor de tentoonstelling werden tien unieke banden geleend uit de Universiteitsbibliotheek van Gent, aangevuld met werken uit de Koninklijke Bibliotheek, Nationale Bibliotheek van Nederland.

3 apr t/m
28 sep 2025

Huygens
Museum

Vers uit de tuin

Constantijn Huygens
over mens, tuin en natuur

In samenwerking met
de Universiteit Gent

UNIVERSITEIT
GENT

Erfgoed
Limburg
Vereniging

CULTUUR & CO

ZUURDE
STADST
VOORLAB

Fotoserie Dapes Inemptae

Gelijktijdig presenteren we een speciaal voor deze tentoonstelling in opdracht van het Huygens Museum gemaakt fotografisch drieluik, met de titel *Dapes Inemptae*, van kunstenaar Juul Hondius (Ens, 1970). Hij schudt ons wakker en haalde het klimaatdebat naar Hofwijck. De leuzen van de activisten op zijn foto's, die hij insceneerde in onze tuin, zijn anders dan je zou verwachten. Ze zijn namelijk ontleend aan regels uit zeventiende-eeuwse tuinpoëzie. We moeten 'boom aen boom staen', een spandoek schreeuwt 'Dapes Inemptae. Gratis maaltijden' en de activisten heten Eva en Adam. De presentatie van zijn foto's in de statige zaal van Hofwijck was een artistieke omwenteling in het normaal zo van de buitenwereld afgesloten huis en heeft de bezoekers duidelijk gemaakt dat we in het heden staan.

De vindingrijke wereld van Constantijn & Christiaan

Gelijktijdig met de tentoonstelling verscheen een (her)uitgave van *Huygens en Hofwijck. De vindingrijke wereld van Constantijn & Christiaan*. Mede dankzij de steun van de Stichting Vrienden Huygensmuseum Hofwijck. De auteurs beschrijven daarin hoe de veelzijdige dichter-musicus-diplomaat Constantijn Huygens er omstreeks 1640 in slaagde zijn buitenplaats Hofwijck aan te leggen als een aards paradijs. Tijdens de opening van de tentoonstelling werd het eerste exemplaar van het boek aan onze ambassadeur André Kuipers overhandigd. Kuipers koppelde in zijn inspirerende speech zijn missie voor het behoud van de natuur moeiteloos aan het onderwerp van de tentoonstelling, de fotoserie van Hondius, de nieuwe moestuinen en het belang van de unieke buitenplaats Hofwijck als zodanig.

Vers uit de moestuin. Schooltuinen in Hofwijck

Om de voedselrijke geschiedenis van Hofwijck te eren, is het Huygens Museum een schooltuinen project gestart. Dit eerste jaar in samenwerking met de Groen van Prinsterer basisschool uit Voorburg. Tussen april en september 2025 is er wekelijks getuinierd op Hofwijck. Iedere donderdag ontving een groep tuinvrijwilligers de klas, werd er onder begeleiding geschoffeld en gezaaid, bewaterd en tenslotte geoogst. Historisch verantwoorde en biologische zaden vormden de basis voor een gezamenlijk avontuur van school en museum.

Heropening Notarishuis (Notarishuis, 13 september 2025)

Op 13 september, Open Monumentendag, heropenden we met trots onze nieuwe collectiepresentatie. De herinrichting van de zalen waarin de resultaten van het onderzoek en de inventarisatie voor het eerst werden gepresenteerd. Meer dan 100 objecten werden voorzien van een tweetalig etiket, mét een toelichting en herkomst- of schenkingsinformatie. Een nieuwe zaal over beeldhouwkunst, één over lokale geschiedenis en in het hele gebouw is er ruime aandacht voor schilderkunst. We tonen welke schatten er achter de statige gevel van het Notarishuis verborgen gaan. Ook presenteerden we de eerste van een reeks tentoonstellingen, puttend uit de collectie van het prentenkabinet, onder de titel *Meesterwerken op papier*.

Meesterwerken op papier. Gezichten op Leidschendam-Voorburg-Stompwijk (Notarishuis, 13 september 2025 – verlengd t/m 12 april 2026)

De collectie van het Huygens Museum omvat zo'n 3000 voorwerpen, allemaal verbonden aan Leidschendam-Voorburg. Ze zijn hier geworteld of ze reflecteren op de regio. En meestal verbeelden ze de omgeving heel letterlijk. Omdat de verzameling zo groot is, moeten we keuzes maken. In deze tentoonstelling richten we de blik op het stadsgezicht uit onze unieke prenten- en tekeningenverzameling. Tegelijkertijd presenteerden we een selectie ansichtkaarten van historicus en verzamelaar Kees van der Leer. Veel monumenten op die foto's zijn inmiddels verdwenen, opgeslokt door de modernisering.

Herinrichting zaal prinses Marianne (Notarishuis, vanaf 16 december 2025)

Het leven van prinses Marianne was allesbehalve saai. Turbulente liefdes, ingewikkelde familie relaties en een buitenechtelijk kind. In 1830 trouwde ze met haar volle neef, prins Albert van Pruisen. Dit huwelijk was erg ongelukkig, maar Marianne wist zich vrij te vechten en kon dankzij de royale erfenis van haar moeder een onafhankelijk leven leiden. De nieuw ingerichte Mariannezaal vormt het sluitstuk van de heropening van het Notarishuis. In de vernieuwde tentoonstellingszaal, presenteerden we een uniek langdurig bruikleen. Het schilderij *Gezicht over de velden vanuit Rusthof*, rond 1850 geschilderd door Hendrikus van de Sande Bakhuyzen toont het uitzicht dat prinses Marianne had vanuit haar buitenplaats in Voorburg. Het werk is door de Stichting Vrienden Huize Aelbrecht van Beijeren in langdurig bruikleen gegeven, bij de gelegenheid van de heropening van deze nieuwe zaal.

Een daverend debuut

(Hofwijck, 29 oktober t/m juni 2026)

In de tentoonstelling *Een daverend debuut* wordt het carrièrepad van Constantijn Huygens als dichter gevolgd. Van het prille begin, toen hij in zijn vrije tijd dichtte voor vrienden en familie, tot zijn indrukwekkende debuut met de dichtbundel *Otia*. Constantijn was een ambitieus dichter en wilde zich met zijn eerste bundel meten met Anna Roemers, de beroemdste dichter van zijn tijd. Met haar voerde Huygens correspondentie. Anna graveerde een van haar brieven in dichtvorm aan Constantijn in een glas. Een unieke replica van dit bijzondere glas is recent aan het Huygens Museum geschonken en werd voor het eerst in deze tentoonstelling gepresenteerd.

Aan tafel met de Romeinen

(Notarishuis, december 2025 – december 2026)

Het vierde en laatste hoofdstuk uit een reeks tentoonstellingen over voedsel- en eetcultuur, gerealiseerd tussen 2023 en 2026, voerde ons terug naar de antieke wortels van Leidschendam-Voorburg. De opstelling over *Forum Hadriani* vormt een van de fundamenten van het Huygens Museum. De Neder-Germaanse limes is uitgeroepen tot UNESCO werelderfgoed en we merken iedere dag dat de verhalen over de aanwezigheid van de Romeinen zeer tot de verbeelding spreken. De tentoonstelling *Aan tafel met de Romeinen* past naadloos binnen onze vaste presentatie. We richtten ons specifiek op de innovaties en veranderingen die zich 2000 jaar geleden voordeden. Wat aten de Romeinen? Wat aten ze niet? Wat is *garum* eigenlijk? Hoe zag het zondagse servies van de Romeinen eruit? Een omvangrijk bruikleen van een particulier uit Voorburg maakte het mogelijk om in de tentoonstelling een vitrine-tafel als het ware te dekken met authentieke fragmenten van Terra Sigillata.

4 Evenementen

Rondom de tentoonstellingen werden het hele jaar door activiteiten en evenementen georganiseerd. We kennen een groot aantal terugkerende onderdelen, waarmee we een groot publiek bereiken: Dichter op Hofwijck, de Museumnacht Kids, Kastelendag, Erfgoeddag, Open Monumentendag en de Museumnacht Den Haag. Ook is er nog de Santa Run en liep de Avondvierdaagse dit jaar voor het eerst door de tuin van Hofwijck. Het zijn er teveel om op te sommen, daarom hier, aan de hand van de kalender, een keuze uit ons aanbod.

Januari

Sinds lange tijd worden er zondagochtendconcerten georganiseerd op Hofwijck. Ook dit jaar zetten we die rijke traditie voort.

Op 12 januari bijvoorbeeld, speelden Ralph Rousseau Meulenbroeks (viola da gamba) en Pieter-Jan Belder (klavecimbel) werken van Bach, Abel en Froberger. Een sfeervolle ochtend met prachtige muziek, om het nieuwe jaar goed te beginnen.

Februari

Tijdens het evenement “Dichter op Hofwijck” werden op 5 februari de winnaars bekendgemaakt van de jaarlijkse poëzie-competitie. Dit evenement biedt een podium aan ervaren professionals en gepassioneerde amateurs. De jury stond onder voorzitterschap van Arno Kuijpers, collectiespecialist bij de Koninklijke Bibliotheek, bijgestaan door Ad Leerintveld, voormalig conservator bij de Koninklijke Bibliotheek, Frans Blom, universitair docent Gouden Eeuw aan de Universiteit van Amsterdam en Wilma der Weduwe, bestuurslid van de Stichting Huygensmuseum en de Vereniging Hofwijck.

Maart

Museumnacht Kids, op 22 maart, bood gelegenheid om een nieuwe educatieve lijn te onderzoeken in zowel Hofwijck als het Notarishuis. Het *planetenpad* laat aan de hand van de afstanden in de Lindenlaan van Hofwijck zien hoe de verhoudingen tussen de planeten ongeveer zijn. Vrijwilliger Fons Draaisma legt dat allemaal heel beeldend uit. En in Hofwijck konden kinderen luisteren naar sterrenkundige Daphne Stam die alles weet van Christiaan en de ringen van Saturnus.

April

Op 3 april ontvingen we ca. 150 gasten voor de opening van de tentoonstelling *Vers uit de tuin*. Met speeches van onder meer onze ambassadeur Andre Kuipers, de gastconservator Kornee van der Haven en kunstenaar Juul Hondius werd het publiek getraakteerd op een inhoudelijk en feestelijk programma. Met de lancering van de nieuwe moestuinen, in aanwezigheid van jeugdige klimaatburgemeesters en de wethouder van Cultuur én Duurzaamheid Marcel Belt van de gemeente Leidschendam-Voorburg, werd benadrukt dat wij niet alleen de hoeders van de historische tuin zijn, maar ook de beschermers van de natuur en het milieu.

Mei

Voor het eerst liep de route van de Avondvierdaagse dwars door de tuin van Hofwijck – een bijzondere samenwerking op initiatief van de organisatoren van dit wandelevenement, waarbij de verbinding met de lokale gemeenschap op een bijzondere manier tot uiting kwam.

Juni

Tijdens de Nationale Kastelendag op 9 juni 2025 konden bezoekers tegen een gereduceerde entreprijs het museum bezoeken. Die dag lanceerden we voor het eerst toegang voor kaarthouders van de Vriendenloterij, wat ons direct nieuwe bezoekers opleverde. Ook konden kinderen de tentoonstelling *Vers uit de tuin* bezoeken en aan de hand van een speciaal voor die dag ontwikkelde speurtocht ook op pad gaan in de tuin.

Juli

Het Huygens Museum zou niet kunnen bestaan zonder de onvermoeibare inzet van meer dan 130 trouwe vrijwilligers. Tweemaal per jaar vieren we dat samen. Op het jaarlijkse zomerbuffet werden er vrolijke zomerse gesprekken gevoerd onder het genot van een heerlijke maaltijd.

Augustus

In de hete augustusmaand zat de tuingroep van Hofwijck niet stil. Midden in de zomer, op 5 augustus, terwijl velen vakantie vierden, kwamen zij voor een kleine lunch met lekkernijen bijeen en werden er gedichten voorgedragen. Maar er werd ook gewerkt – de moestuintjes van de schoolkinderen kregen natuurlijk water.

September

Tijdens de Open Monumentendag op 13 september 2025 presenteerden we de nieuwe collectiepresentatie van het Notarishuis. Samen met de tentoonstellingen *Meesterwerken op Papier* én de tentoonstelling *Aan tafel met de Romeinen*. De tentoonstellingen trokken veel publiek op de dag zelf en daarna. De feestelijke dag werd afgesloten op Hofwijck, waar de organisatoren van de Open Monumentendag een afsluitende borrel organiseerden.

Oktober

Tijdens de Museumnacht op 11 oktober kwamen geschiedenis, kunst en wetenschap samen in het Huygens Museum. Voor liefhebbers van het heelal werd wederom samengewerkt met de Sterrenwacht Rijswijk. Met hun telescopen konden bezoekers het zwerk verkennen, precies zoals Christiaan Huygens dat ooit deed. Op het voorplein van Hofwijck brandde de vuurkorf, zoals gebruikelijk.

November

Heel regelmatig verhuren we onze vergaderlocatie en als mogelijk ook de museumzalen. Op 13 november huurde de Vereniging Rembrandt, de organisatie achter particuliere steun voor museale aankopen, onze beide locaties voor een heidag en uitje van haar team. Achteraf kregen we mooie complimenten. Het was een geslaagde en inspirerende dag geweest, met ruim voldoende tijd voor hun sessies, afgewisseld met rondleidingen en presentaties door ons eigen team.

December

Op 16 december openden we het slotstuk van de herinrichting van het Notarishuis met een feestelijke avond in samenwerking met de Stichting Erfgoed Prinses Marianne. Midvliet TV besteedde aandacht aan het nieuwe bruikleen *Gezicht over de velden vanuit Huize Rusthof* door Van de Sande bakhuyzen en interviewde de vertegenwoordigers van de betrokken partijen. Zo'n 50 gasten genoten van een bijzondere avond.

Het jaar werd traditioneel afgesloten met de lichtjesavond op 24 december. Hofwijck was weer het centrum van een visueel spektakel: feestelijk uitgelicht als een disco-lantaarn. Er waren poffertjes en marshmallows bij het vuur en heel veel bezoekers! Zo'n 900 mensen bezochten die avond de tuin en in het huis. Glühwein en chocolademelk hielden de gasten warm, terwijl een Dickenskoor in de tuin kerstliederen zong.

5 Collectie

Vanaf het voorjaar van 2024 tot aan september 2025 was de bovenverdieping van het Notarishuis vanwege de intensieve collectie inventarisatie gesloten voor publiek. Met hulp van 6 vrijwilligers die samen de registratiewerkgroep vormen en (tijdelijke) inhuur van twee externe professionals (projectleider Milou Goverde van Musealis en kunsthistorica en registrar Sarah Moine) werken we aan het doorspitten van de verzameling. Voor dit project kregen we een subsidie van Cultuurfonds Zuid- Holland en het fonds Werktuig PPO.

Waar we bij aanvang van het project meenden dat de collectie zo'n 1500 werken op papier zou omvatten, is dat aantal inmiddels meer dan verdubbeld. Dat brengt onvoorziene tijd en kosten met zich mee. Maar biedt ook fantastische kansen op het vlak van de collectiepresentatie – we zijn de beheerders van een bijzondere schat aan prenten en tekeningen. In het najaar van 2025 is met de nieuwe opstelling het eerste deel van dit gefaseerde project succesvol afgesloten.

Bruiklenen aan andere musea

De collectie van het Huygens Museum is, mede door het feit dat die nog niet digitaal is ontsloten via de eigen website of de openbare database van Collectie Nederland, nog bij te weinig collega's bekend. Toch zijn er in 2025 werken uitgeleend aan andere instellingen.

Uitgeleend aan Rijksmuseum van Oudheden, tentoonstelling *Boven het maaiveld. Spraakmakende ontdekkingen van 25 jaar Nederlandse archeologie*, 23 april t/m 7 september 2025:

Resten van een waterput

Eikenhout en andere houtsoorten, ca. 150-170 n. Chr.
Langdurig bruikleen Provinciaal Archeologisch Archief van de Provincie Zuid-Holland

Reconstructie hoofd Gera

Kunsthars, 2008
Reconstructie door archeoloog en fysisch antropoloog Maja d'Hollosy op basis van de schedel die is gevonden in Forum Hadriani, met steun van het Cultuurfonds
Collectie Huygens Museum

In langdurig bruikleen afgestaan aan de Parochie HH. Maria en Jozef, locatie Martinuskerk te Voorburg:

Albert Termote
Jozef met kind
Zandsteen, 1947
Huygens Museum

Albert Termote
Maria met Kind
Het Heilig Hart
Jozef met Kind
3 x zandsteen, ca 1927
Huygens Museum

Geretourneerd aan de bruikleengever, het Bisdom Rotterdam, ter plaatsing in de Parochie HH. Maria en Jozef, locatie Martinuskerk te Voorburg:

Albert Termote
Zittende Jozef met schip
Zandsteen 1956
Collectie Bisdom Rotterdam

Aanwinsten. Schenkingen en langdurige bruiklenen

Het Huygens Museum is terughoudend met het aannemen van bruiklenen en schenkingen en met het verwerven van objecten. Gelukkig weten begunstigers ons altijd te vinden en ook houden we zelf de ogen en oren open. Dit jaar werd de collectie met de onderstaande werken verrijkt:

Jan Nijhuis (1935)
Replica van de roemer gegraveerd door Anna Roemers Visscher voor Constantijn Huygens

Glas, 1997

Collectie Vereniging Hofwijck, in bruikleen aan de Stichting Huygens Museum. Schenking 2025 door een particulier.

Eind februari 1619 laat Anna Roemers Huygens weten geen tijd meer te hebben voor de poëzie. Huygens moet haar maar vertellen wat er speelt op de Helicon, de dichtersberg. Huygens laat weten dat de Muzen hem daar niet kennen. Anna stuurt een in glas gegraveerd gedicht retour. Daarin vraagt ze Huygens om met die roemer op de Helicon wat dichtwater voor haar te halen.

Anoniem

Kast ('Mariannekast')

Eikenhout, met borduurwerk achter glas, circa 1880

Huygens Museum, schenking 2025 door mevr. A. van Voorthuijsen, Zwolle

In 1882 schonk prinses Marianne deze kast aan de weduwe van de Voorburgse dominee W.G.F. Van Voorthuijsen (1832-1881). In de deur zit een door haarzelf geborduurde stichtelijke tekst. Uit een brief uit 1882 van Marianne aan de weduwe weten we dat ze aan het handwerkje bezig is geweest in Silezië, toen ze het echtpaar te gast had.

Hendrikus Van de Sande bakhuyzen (1795-1860)

Gezicht over de velden vanuit Huize Rusthof

Olieverf op doek, circa 1850

Langdurig bruikleen van de Stichting Vrienden Huize Aelbrecht van Beijeren, 2025

Een jonge koe kijkt ons rustig aan, terwijl haar vriendinnen herkauwen. Op een bemoste paal zit een vogeltje, dat in de verte tuurt. Aan de horizon een molen en een torenspits – een iconisch en oer-Hollands landschap. Van de Sande Bakhuyzen schilderde het werk mogelijk in opdracht van prinses Marianne. Het is het uitzicht vanuit Rusthof en heeft ook op die buitenplaats gehangen.

Waterschade depot Notarishuis

Helaas werden we op 20 oktober verrast door een lekkende kraan boven het depot in het Notarishuis. Daardoor raakten ca. 3 prentendozen met werk van J.G.M. Delfgaauw beschadigd, net als twee rollen met werk van Ap Sok. De respons van de betrokken collega's en vrijwilligers was vlot en professioneel en met vereende krachten is in heel korte termijn een geïmproviseerde registratiestraat opgesteld. Daardoor kon de schade aan de werken goed worden vastgesteld en doorgegeven aan de verzekeraar. In overleg met de gemeente Leidschendam-Voorburg worden er plannen gemaakt om dergelijke lekkage in de toekomst te voorkomen.

6 Publiek en educatie

Zo'n 2000 schoolkinderen bezochten dit jaar het museum. Zo'n bezoek stimuleert leerlingen om verder te denken en vragen te stellen. Wij bieden een breed educatieprogramma waarin *geschiedenis, kunst en wetenschap* centraal staan. In onze programma's ontdekken leerlingen de rijke historie van hun directe woonomgeving en belangrijke vensters op de geschiedenis. Schoolgroepen bieden we een keuze uit thema's die reflecteren op beeldende kunst, wetenschapsgeschiedenis of gaan over het ontstaan van Nederland en de ontwikkeling van Leidschendam en Voorburg in het bijzonder. Onze lessen zijn gericht op zowel primair als voortgezet onderwijs en worden gegeven op één van onze twee locaties: het zeventiende-eeuwse Hofwijck of het negentiende-eeuwse Notarishuis. Ook biedt het museum lessen op locatie aan. Bijvoorbeeld op scholen en in buurthuizen en wijkgebouwen. We verzorgen graag maatwerk. Het museum werd dit jaar door 66 verschillende schoolklassen bezocht! En daar tellen we graag nog de moestuin-klas bij op, zodat het aantal schoolklas-bezoeken dit jaar meer dan 80 betrof. Een recordjaar. Scholen weten ons te vinden via onze eigen website, maar ook via het Cultuurmenu van de gemeente Leidschendam-Voorburg of via aankondigingen op *social media*.

In de loop van 2025 is een begin gemaakt met het evalueren en herzien van ons complete publieksaanbod. De resultaten zijn goed, met 63 rondleidingen en 16 lezingen of concerten in 2025. Veelal betaald of extern gefinancierd. Echter, het museum staat te midden van een veranderende wereld en staat zelf trouwens ook niet stil. Schoolprogramma's zijn niet statisch en ons programma en aanbod heeft zeker een herijking nodig. Dit betreft niet alleen de begeleide schoolbezoeken. Ook de reguliere publieksbegeleiding is aan onderhoud toe. De meest basale begeleiding (teksten op zaal) zijn in de loop van dit jaar voor 80% van het museum herzien en worden tweetalig aangeboden (Nederlands en Engels) en aangevuld met herkomst- en zaakgegevens. De aanvullende elementen (borden in de tuin en de audiotour) staan op de planning voor herziening in 2026). De werkgroep *Publiek en Educatie* die daarvoor is opgericht bestaat uit vrijwilligers en museumprofessionals en voert de opdracht uit in afstemming met de *Werkgroep Registratie*. Het museum is ambitieus op dit vlak. Om onze plannen in goede banen te leiden en het werk tussen vrijwilligers en medewerkers te verdelen, heeft er in het najaar van 2025 een personele herschikking plaatsgevonden. Er zijn nieuwe functies (parttime) gecreëerd. De medewerker Evenementen (die start in begin 2026) werkt samen met de medewerker Marketing, Communicatie en Online Content en met de werkgroep *Publiek en Educatie*. Samen werken ze gericht op een verbetering van de organisatie en een groter bereik van onze educatie en evenementen.

Voor het verbeteren van onze educatieve technieken maakten we ook dit jaar weer gebruik van de cursussen van het Erfgoedhuis, mede ondersteund door de Provincie Zuid-Holland. Voor de implementatie van de nieuwe plannen richtten we ons op het schooljaar 2026-27, waarin we een hernieuwd programma aan scholen aanbieden.

7 Commerciële zaken

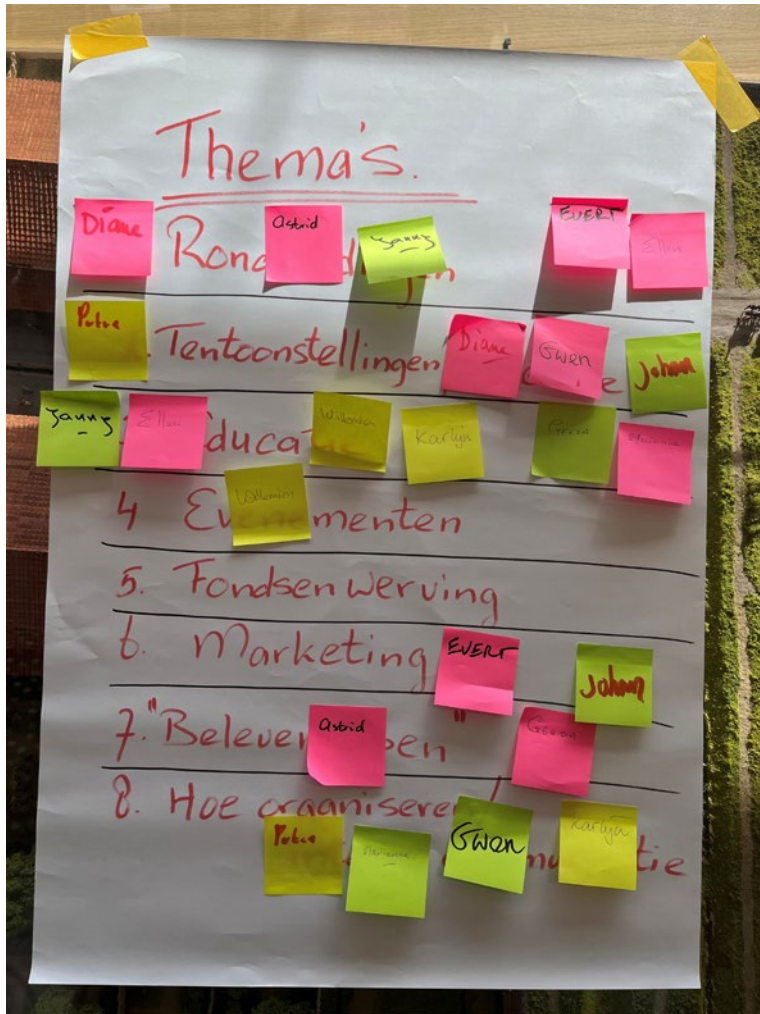

Het Huygens Museum organiseert haar activiteiten sinds de samenvoeging van de twee musea in Voorburg nadrukkelijk onder de noemer van cultureel ondernemer. We hebben een maatschappelijke opdracht en worden voor onze activiteiten voor ca. 60% via lokale

overheid en fondsen gesubsidieerd. Ongeveer 40% van de kosten dragen we zelf door kaart- en winkerverkoop, verhuur en de organisatie van commerciële evenementen. Deze ambitie heeft in voorgaande jaren, waarin het Huygens Museum duidelijk op zoek was naar de balans tussen subsidie en eigen inkomsten, wel eens tot een wankelende financiële positie geleid. De eigen inkomsten zijn, ondanks een teruglopend aantal museumbezoekers ten opzichte van het uitzonderlijk goede jaar 2024 gegroeid in de richting van de gewenste percentages. We organiseerden meer dan 80 commerciële evenementen (vergaderingen, huwelijken, lunches, kleine symposia, borrels, high tea's en diners) en daarnaast ook nog zo'n 80 programma-gebonden activiteiten (lezingen, rondleidingen en concerten) waar een bijdrage voor is betaald. De groei is in 2023 ingezet, en is wat betreft de omzet doorgezet in het huidige boekjaar. Wel vraagt de organisatie van al die verhuur en commerciële evenementen in toenemende mate energie van ons kleine team. Pas in 2026 kunnen we met een betaalde kracht voor evenementen uitbreiden, dus ook ten aanzien van dit onderdeel steunden we dit jaar bovenmatig veel op de inzet van vrijwilligers. In het bijzonder het *horecateam* (geheel vrijwilligers!) staat steeds klaar om het onze gasten naar de zin te maken. De energie die daarvan uitgaat heeft er voor gezorgd dat we die groep hebben kunnen uitbreiden met twee nieuwe vrijwilligers. We hebben hun inzet hard nodig!

De museumwinkels liepen dit jaar op begroting. De nieuwe catalogus van de buitenplaats Hofwijck verkocht goed, maar gestaag. De meeste andere producten volgden die trend, waardoor er geen grote veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren zijn te melden. De verdere verbetering van de selectie en presentatie van het aanbod staat voor komende jaren op de planning. Het zou moeten lukken om de omzet van de winkels te verbeteren.

8 Marketing en communicatie

Zoals uit ons voorgaande en huidige jaarverslag mag blijken: het Huygens Museum onderneemt een boel. Toch weten we daarmee naar onze inschatting nog onvoldoende mensen te bereiken. De groei van het aantal bezoekers vlakke in 2025 af: minder reguliere bezoekers, iets meer schoolklassen en kinderen. We hebben hieruit de conclusie getrokken dat we vol moeten inzetten op communicatie en marketing. Daarvoor is in het najaar de functie Manager Communicatie, Marketing en Social Media gecreëerd. Een versterking binnen het museum team, gericht op de promotie, zeg maar gerust reclame van onze activiteiten. Door een duidelijke verdeling te maken tussen de taken van de Eventmanager (start begin 2026) en de Communicatiemanager, verwachten we verder te kunnen professionaliseren. Vanaf oktober zien we mede door de hernieuwde visie en aanpak op communicatie in ieder geval een grote stijging van ons online publieksbereik. De *social media* accounts *Facebook* en *Instagram* bereikten vanaf dat moment substantieel meer bezoekers. Daardoor lukte het om de herhaalbezoekers op de hoogte te houden van de activiteiten van museum en om nieuwe doelgroepen op een laagdrempelige manier met ons kennis te laten maken. Uit de data analyse blijkt dat gemiddeld 35 procent van de maandelijkse weergaven van onze *accounts* afkomstig is van gebruikers die het museum niet online volgen. Dit maakt duidelijk dat we met onze kanalen publiek buiten ons gebruikelijke netwerk aanspreken. En door samenwerkingen aan te gaan met onder andere Museumnacht Den Haag, omroep Midvliet en met de ondernemersvereniging van het Huygens Kwartier, wordt onze cirkel nog groter.

De klassieke media en (lokale) TV hebben ook in 2025 aandacht besteed aan de activiteiten van het museum. Onze trouwe reporters van MidVliet TV zijn bij haast iedere opening en regelmatig bij evenementen aanwezig, waardoor we op een goede airplay konden rekenen. Ook de geschreven pers en enkele vakbladen hebben ons vermeld. Bij zaken van groter belang, zoals de tentoonstellingen *Vers uit de tuin* en de heropening van het Notarishuis, verstuurt het museum persberichten aan contactpersonen bij kranten, radio en TV. Een mooi resultaat was een liveoptreden in het nationale radioprogramma *Met het Oog op Morgen* van Kees van der Leer en Henk Boers, de auteurs van de nieuwe catalogus over Hofwijck. Daarmee werden ineens zo'n 150.000 radioluisteraars geïnformeerd over onze unieke tuin!

Interne communicatie is voor een organisatie met zoveel vrijwilligers van groot belang. Via het inzetrooster, een praktisch instrument om de werkschema's en roosters te maken, kunnen de medewerkers al enige informatie over de collega's vinden, maar sinds dit jaar is er ook een portaal op de site speciaal voor de betrokkenen van het museum. Daarop is aanvullende informatie te vinden die van nut is voor het werk. Ieder kwartaal spreken we tijdens een benen-op-tafel-koffieochtend met elkaar over de stand van ons museum en over de wensen en tips van de vrijwilligers. Maar het leukste en meest verbindende kanaal is toch de "UP". Het museumteam en in het bijzonder het secretariaat verzorgt deze wekelijkse nieuwsbrief, die iedere vrijdag een groot aantal nieuwtjes en praktische gegevens deelt met zo'n 160 adressen. Deze UP bestaat nu meer dan 5 jaar, is een vaste waarde in de communicatie geworden. Ze vormt het informele personeelsblad van het Huygens Museum.

8 Mensen en organisatie

Het Huygens Museum kan rekenen op de inzet van velen die zich met hart en ziel verbinden aan onze organisatie. Vrijwilligers, medewerkers en bestuurders vormen samen de motor achter alles wat wij doen. Er waren wisselingen in het team: we namen afscheid van collega's, maar mochten ook nieuwe gezichten verwelkomen. Er is grote toewijding en energie voor de zaak. Dankzij onze vrijwilligers en een klein professioneel team blijft het museum groeien en inspireren.

Nieuwe vrijwilligers in 2025

Henk Bennink, Harry de Boer, Albert Bosma, Heba Chenbandar, Nicolien Dissel, Henk van Hoorn, Leon Mekel, Christl Mulder, Arne Theil, Pieter Verheggen, Robert Vetter, Ariena Verbaan, Etienne Vollebregt

Bestuur Stichting Huygensmuseum per 1 januari 2025

Wang Choy – voorzitter
Wilma der Weduwe – secretaris/
penningmeester a.i.
Jos van Raan – algemeen
bestuurslid
Carolien Koldewey – algemeen
bestuurslid
Derk Eggink – algemeen
bestuurslid

Bestuur a.i. Stichting Huygensmuseum per 28 juli 2025

Ad Leerintveld – voorzitter
Els Janse – vice-voorzitter
Henk van Hoorn –
penningmeester
Etienne Vollebregt – secretaris

In dienst in 2025

Marinka van Dijk - Marketing,
Communicatie en Social media
Content
(vanaf 1 oktober 2025)
Roos de Graaff - eventmanager
(tot 1 mei 2025)
Tanja Pulles - administratie
Tim Zeedijk - directeur

Gestopt als vrijwilliger in 2025

Hannie Allard, Harry de Boer,
Dick ten Hove, Carolien Koldewey,
Lucienne van Leeuwen, Betty
Oevering, Andrea Peschel, Jos van
Raan, Tirso Tromp, Jan Verduin,
Martin Wiersma.

We danken hen voor de grote
inzet!

Vrijwilligers in 2025

Hannie Allard
Willemien Alberts
Ellie van Alderwegen
Marga Baak
Henk Bennink
Klazien Benschop-Drost
Loes Beuk
Harry de Boer
Albert Bosma
Margreet Bouma
Anne-Claire van der Burg
Trui Casteleijn
Heba Chenbandar
Jane Choy
Wang Choy
Hans Clemens
Bob Commerell
Brigitte van Cromvoirt
Nicolien Dissel
John van Dijk
Hans Dikker Hupkes
Fons Draisma
Ellen Driessen
Doutsen Ebbendorf
Ellen Edelenbos
Derk Eggink
Hester Elemans
Anne Geerdink
Marianne Gnirrep
Evert van de Graaff
Thea van de Graaff
Alexa Hardon

Ellen van Hasselt
Johan van der Helm
Diane Hermse
Andre Hoek
Nel van Hoeven
Peter van den Homberg
Anna Robin Hoogendoorn Streef
Henk van Hoorn
Anke de Hoop
Dick ten Hove
Renate Huber
Iris Iedema
Els Janse
Mary Jermias
Ria Kester
Gabrielle Klunne
Ellen Koevoet
Carolien Koldewey
Leonie Kool
Ed Koopman
Frits Koppe
Peter Kors
Johan Lako van Doorn
Kees van der Leer
Ad Leerintveld
Henk Letter
Sjaak van Luinen
Leon Mekel
Marianne Mesker
Meindert Marijs
Alfred Moest
Margriet Mol
Christl Mulder

Ellen Natzijs
Astrid van Nes
Froukje Neuman
Cees Nijgh
Marian Noomen
Marianne Nugteren
Auke Oevering
Betty Oevering
Inge Ooms
Hans van Oosten
Liz Oosterbaan
José Ouwendijk
Andrea Peschel
Esther van Pijlen
Marc Pisa
Jacques Plugge
Jenny van Poortvliet
Sonja van Puffelen
Dolf Pul
Koen Pulles
Joep Pulles
Jos van Raan
Natasja Reshetilova
Peter van Riet
Irma van Scheijndel
Janny Schipper
Frans Schoevaars
Lisa Schout
Gwen Sebus
Ria Segers
Ramon Sewbararth
Greet Sikkens
Sylvia Simonis

Leo Sloof
Marina Snijders
Pety Span
Daphne Stam
Marianne Stikvoort
Arne Theil
Simon Toet
Diet Toet-Verhaar
Pieter Verheggen
Robert Vetter
Annemarth van der Touw
Tirso Tromp
Marion Tump
Rob Ukkerman
Ariena Verbaan
Ludmilla Verbna
Jan Verduin
Anneke Verkerk
Christien Verschut
Bep Verstallen
Gemma Vezzola
Etienne Vollebregt
Karlijn Vollebregt
Wilma der Weduwe
Anat van Weegberg
Corrie Westgeest
Wijnand Wiegeraadt
Martin Wiersma
Gerda Woltjer
Jack Zuurmond
Lies Zwanenburg
Thea van Zwieteren

9 Financieel jaarverslag 2025

Balans

Activa	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa			
Materiele vaste activa	38.615	40.505	43.970
Vlottende activa			
Voorraden	19.644	20.104	20.895
Debiteuren	1.649	2.233	1.564
Omzetbelasting	3.578	1.133	19.187
Overige vorderingen	30.039	113.138	116.166
Liquide middelen	29.828	30.179	19.552
Totaal activa	123.353	207.292	221.334
Passiva	31-12-2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	29.235	20.267	14.601
Langlopende schulden	10.391	18.780	27.169
Schulden op korte termijn			
Aflossingsverplichting	8.389	8.389	8.389
Crediteuren	1.076	122.168	120.981
Belastingen en premies	5.952	9.428	10.271
Nog te betalen bedragen	68.310	28.260	39.923
Totaal passiva	123.353	207.292	221.334

Rekening van opbrengsten en kosten

Opbrengsten	2025	2024	2023
Subsidie Gemeente	341.710	353.120	417.610
Verhuuropbrengsten	33.416	28.504	21.035
Entreegelden	64.044	69.683	44.933
Verkopen	49.222	50.485	44.668
Educatie	15.388	7.212	3.164
Donateurs	2.940	7.575	3.458
Concerten en lezingen	5.247	3.063	3.022
Overloop projecten	-35.500	-1.285	-15.648
Totaal opbrengsten	476.467	518.357	522.242
Kosten			
Personeelskosten	160.183	302.685	236.036
Afschrijvingen	3.760	3.465	2.149
Huisvestingskosten	183.295	88.946	186.169
Kantoorkosten	40.672	39.302	37.253
Museale kosten	78.765	76.615	50.745
Algemene kosten	824	1.678	2.492
Totaal kosten	467.499	512.691	514.844
Saldo	8.968	5.666	7.398

Het Huygens Museum werkte in 2025 met genoegen samen met vele sponsoren en partners, waaronder:

Universiteit Gent
Stichting Gilles Hondius Foundation
Cultuur&Co
Erfgoedpodium / beleefbaar erfgoed
Gemeente Leidschendam-Voorburg
Provincie Zuid-Holland
Mondriaanfonds
Vereniging Rembrandt
Cultuurfonds
Werktuig PPO
Erfgoedhuis Zuid Holland
Ooievaarspas
Nederlandse Museum Vereniging
Dish Catering
KB. Nationale bibliotheek van Nederland
Stichting Erfgoed Prinses Marianne
Stichting Vrienden van Huygensmuseum Hofwijck
Huygens Kwartier Voorburg
De VriendenLoterij

